

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Cap. 1. Quid sit ieiunium Ecclesiasticum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

Sacræ reliquiæ ad turpem quæstum exponi non debent, esse enim Simonia præterquam si apud infideles, aut hæreticos sint, tunc licet eos non vt rem sacram emere, sed earum quasi vexationem seu indignam tractationem redimere. Prohiberum etiam est, vt reliquiæ sanctorum in Ecclesiis populo extracapsam non ostendantur ad seruandam earum maiorem reuerentiam.

TRACTATVS VIII.

De obseruatione ieiunii,

CAP. I.

Quid sit Ecclesiasticum ieiunium.

Ieiunium aliud est naturæ (abstinentia ab omni cibo & potu) quale requiritur ad S. Eucharistiam: Aliud est ieiunium virtutis seu morale (parsimonia cibi & potus secundum regulam prudentiæ in illis mediocritatem sectantibus.) Aliud ieiunium liberum, aliud Ecclesiasticum, quod secundum formam ab Ecclesia præscriptam instituitur & definitur: *Abstinentia à carnibus, & prandii, ac post cœnam cuiuslibet cibi subtractio vsq; in diem sequentem.*

Ad Ecclesiasticum ieiunium tria requiruntur: 2. Ciborum delectus, id est, abstinentia à carnibus: Abstinentia ab altera refectione: Certum refectionis tempus.

Comestio ouorum, & lacticiniorum in sola Quadragesima, non item aliis ieiuniorum diebus prohibetur, spectato iure communi, sed per consuetudinem in quibusdam Germaniæ prouinciis introducta est comestio ouorum & lacticiniorum etiam in Quadragesima. Olim

- 4 Olim in Quadragesima etiam à vino abstinentum, praesertim à sancta hebdomada strictior abstinentia seruabatur, quam nunc. Olim in hebdomada sancta cibis tantum acidis, pane solo, aqua & oleribus victitabant homines.
- 5 Pinguedo lardi in locis, quibus ouis & butyro vesci licet, non tam seuerè diebus ieiuniorum prohibetur sicut caro: Quia pinguedo talis non est reuera caro, licet ex carne originem trahat sicut oua butyrum. sed consuetudo lardo vtendi in ieiunii diebus resistit. Accedit periculum etiam comedendi farcimina, si lardum comedatur non sine graui scandalo & detrimento Ecclesiastici ieiunii: Nihilominus tamen ex hac sententia Confessarii pauperibus facilius possunt concedere lardum, etiam diuites propter vsum pinguedinis non facile mortalis damnare, ne si nihilominus postea vescantur, grauius peccent propter conscientiam. Ideo etiam, quia est persuasio, minorem esse prohibitionem pinguedinis, quàm carnis ac proinde propter aequiparationem & similitudinem saginæ cum ouis & butyro non sufficiens materia ad mortale.
- NB. Confessarii etiam ancillis iussu herorum lardum adhibentibus cum butyro mixtum ad pinguefacienda olera, si imperium detrectare nequeant facile permittere possunt, vt coquant & comedant.
- 6 Refectio vnica in die moraliter continuata esse debet, etiamsi propter negotia discedendum, modo cum intentione reuertendi, quod si sine intentione reuertendi discedatur, non potest deinde reuerti post interpositum temporis interuallum, quia fierent plures comestiones, etiamsi conuiuium
adhuc

adhuc duraret. Ministri mensa & lectores in monasteriis excusantur, si aliquid sumant ut viribus non debilitatis officium suum præstare possint.

Vini potio cum pauxillo panis per modum medicamenti (ne solus potus noceat etsi per accidens mutuetur) item confecta, si per modum medicinae sumantur, ieiunium non violant.

Tempus cœnandi diebus ieiuniorum olim erat 8 vespera vel hora nona, sed posterioribus seculis propter infirmitatem animi & corporis, Anticipatum est tum canonici officii vesperarum, tum cœnandi, iam prandendi circa meridiem vel hora aut sesqui ante meridiem institutum.

Collatiuncula nocturna (pro remedio somni) 9 per consuetudinem introducta est modica ciborum leniorum sumptio V. C. fructuum herbarum & iuncto pane, etiam pisciculo paruo fumo sicato.

NB. iusculum, aut placentas in nocturna ieiunii cœnula non videtur licitum, eò, quod coctus cibus magis nutritioni seruiat, modicè tamen sumpti non sunt mortale; lactucas comedere cum oleo nullum est peccatum. Etiam in his septentrionalibus partibus pane & caseo modico licet vesci propter consuetudinem.

NB. Quantitas cœnulae secundum personarum & Regionum constitutionem metienda est, nam alie regiones aliis sunt frigidiore, Reginaldus talem regulam tradit. Excessum tunc cœnulae fieri quando id quod sumitur notabiliter maius est quarta parte quantitatis eius, quæ ad integram sufficeret cœnam, nisi causa excuset. V. C. corporis teneritudo, occupatio vel assuesfactio, qua ratione nobilioribus

bus

- bus interdum plus permittitur & studiosis literarū,
- 10 Non licet collatiunculam circa meridiem accipere, cœna in noctem translata est veniale, quia consuetudo collatiunculæ cum sit contra ius commune introducta, extendi non debet & valde etiam refert in his vniformem Ecclesiæ morem tenere.
- 11 Qui refectiōem siue cœnam multum sine causa anticipat, venialiter peccat tantum, quia hodierna consuetudine introductum tempus refectiōis non videtur requisitum ad substantiam ieiunii, sed accidentarium solum est; Olim tamen anticipatio grauius prohibita erat.
- 12 Quoties aliquis in die ieiunii comedit carnes toties mortaliter peccat: nam mens Ecclesiæ est, sic interdiceret carnes absolute, vt nunquam in die prohibito comedantur cuiusmodi negatio distributionem tribuit prædicati, more aliarum negatiuarum propositionum seu præceptorum.
- 13 Qui ieiunium altera plena refectiōe violare eo die solutus est, eo quod forma ieiunii destructa est, manet tamen obligatio à carnibus abstinendi quippe à priore obligatione diuidua.

C A P. II.

Quibus temporibus ieiunium ab Ecclesia præceptum sit.

- 1 **Q**uadragesimæ ieiunium ab Apostolis institutum semper in Ecclesiis quamuis variè obfirmatum fuit.
- 2 Sabbatho ieiunare occidentalibus plerisque Ecclesiis vsitatum erat, sed orientales in festis canebant, ideo non ieiunabant.

Credi-